

שיחת השבוע

יש חדש

בודקים תפילין ומזוזות

לקראת כניסתנו לחודש אלול בתי חב"ד ברחבי הארץ פותחים במבצע מיוחד לבדיקת תפילין ומזוזות, על־פי מנהג ישראל לבדוק את כשרות התפילין והמזוזות בחודש אלול. כדאי לזכור כי גם תפילין ומזוזות כשרות עלולות להיפגם במשך השנים, וחשוב לוודא את כשרותן לקראת השנה החדשה. בדיקת התפילין והמזוזות חשובה גם לביטחון האישי, שכן התפילין והמזוזות מוסיפות שמירה והגנה עלינו ועל בני ביתנו.

מזכים בשופר

שליחי חב"ד יפעלו בחודש אלול לזיכוי המוני ישראל במנהג תקיעת שופר. הפעילות תתקיים בגני ילדים, בתי ספר, מוסדות ציבור, מקומות עבודה ובתי עסק, והיא נועדה לעורר את לב עם ישראל למשמעות ימי אלול, ימי התשובה והרחמים.

סניפי מעשים טובים

סניפים חדשים של "ילדי המעשים הטובים" אמורים להיפתח ברחבי הארץ. הסניפים מציעים לילדי בתי ספר ממלכתיים וממ"ד מפגשים דרשבעיים מחוץ לשעות הלימודים. תכנית הפעילות עשירה, והיא משלבת מסורת, ערכים, משחקים, סיפורים ויצירות. לפרטים פנו אל בית חב"ד ביישובכם, או בדקו באתר fb@child.co.il.

זמני השבוע

ניוירוק	דטרויט	מיאמי	לוס אנג'לס
7:31	8:10	7:35	7:18
8:31	9:11	8:28	8:14

המולד: יום שלישי, 10 בבווק, 44 דקות ו־15 חלקים
ראש חודש אלול: ביום השלישי ויום הרביעי
פרקי אבות: פרק ו

שיחת השבוע הוא גיליון לכל יהודי, המופץ בכל רחבי הארץ והעולם. נוסד בשנת תשמ"ז (1986) בידי הרב יוסף־יצחק אהרונוב

עורך: מנחם ברוד

יוצא לאור על־ידי: המרכז לעזרי שליחות
ת"ד 1122 כפר חב"ד 6084000

טל' 972-73-2480711 • פקס' 972-3-9606169
www.chabad.org.il • chabad@chabad.org.il
מודעות: טל' 053-3166532, דוא"ל: m3166532@gmail.com

אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות

נא לשמור על קדושת הגיליון

האומנם יש לנו זכות בחירה?

מושגי הטוב והרע מוגדרים בבירור, אבל הבורא משאיר בידנו את היכולת לבחור בטוב מרצוננו, כדי שהחלטה תיזקף לזכותנו

האדם בוחר בבחירתו החופשית ללכת בדרך הטוב והישר (צילום: שאטרסטוק)

רכולת הבחירה החופשית היא אחת התכונות הייחודיות לאל, והיא מבדית לה אותו מבעלי החיים. אצל בעלי החיים אין התנהגות טובה והתנהגות רעה. הזאב טורף כבשים, הארנבת אוכלת את יבול גן הירק, ועטלף הפירות מטנף את המכונית שלכם ואת קירות הבית. אין כאן עניין של רע וטוב. זה טבעם של בעלי החיים, ואין להם יכולת בחירה. לעומתם, האדם יכול לבחור בטוב או ברע, והחלטתו נזקפת לזכותו או לחובתו.

מוכרח ללכת בדרך התורה. כשם שאין לאדם בחירה אם לנשום אוויר, כך היה הבורא יכול לטבוע בטבע האדם את המשיכה לדרך התורה, בדרך שלא יוכל כלל לסטות ממנה.

הבורא לא עשה כן. יתרה מזו, הוא אף ברא בתוכנו יצר רע, שתפקידו לנסות למשוך את האדם לכיוון השלילי. כך נוצר לפנינו מעין משחק חופשי, שבו האדם ניצב לפני כוחות שקולים, והוא הבוחר בבחירתו החופשית ללכת בדרך הטוב והישר ולהישמר מהרע.

לא הכול לגיטימי

פרשת השבוע נפתחת בתיאור הבחירה: "ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה וקללה". הבורא מציב לפנינו שתי דרכים: האחת, דרך הברכה - "אשר תשמעו אל מצוות ה' אלוהיכם"; והשנייה, דרך הקללה - "אם לא תשמעו". אבל הבורא משאיר בידנו את היכולת לבחור בטוב מרצוננו, כדי שקיום התורה והמצוות יזקף לזכותנו.

אפשרות הבחירה אינה הופכת את כל הדרכים לגיטימיות. להפך, מושגי הטוב והרע מוגדרים בתורה בבירור, והאדם מצוה ללכת בדרך הטובה. ניתנה לו רק האפשרות הטכנית לבחור בטוב או חלילה לסטות ממנו ולשאת בתוצאות. ובכל־זאת הקב"ה מבקש ומפציר: "ובחרת בחיים!"

אך יש המבינים את רעיון הבחירה החופשית בדרך שגויה. הם סבורים שהתורה ומצוותיה עומדות לבחירה, כמו מוצרים המוצבים על מדף המרכול: ירצה האדם - יקיים; לא ירצה - לא יקיים. יש בחירה, לא־כן?

אפשרות, לא זכות

זו כמובן טעות גמורה. התורה והמצוות ניתנו לאדם מאת בורא העולם כדרך חיים מחייבת, שחייבים ללכת בה ושאסור לסטות ממנה. לכן יש שכר על קיום התורה והמצוות ויש עונש על סטייה מהן. המילה 'מצווה' היא מלשון ציווי מחייב - זה ציווי של מלך מלכי המלכים, ואנו חייבים למלא את רצונו.

מהי אפוא משמעות הבחירה? אם הדבר אינו נתון בבחירתנו ואין לנו הרשות שלא לקיים את התורה ומצוותיה, היכן היא זכות הבחירה?

האמת היא שאין זכות בחירה; יש רק אפשרות בחירה. לבעלי החיים אין אפשרות בחירה. הם כאילו מתוכנתים לפעול בדרך מסוימת, והאינסטינקטים הטבעיים שלהם קובעים את התנהגותם. לעומתם, האדם יכול לבחור את דרכו ואת מעשיו. בכוחו לנהוג בניגוד לנטייתו הטבעית, לעמוד מול פיתויים, להשליט את מוחו על מאווי לבו.

בורא העולם היה יכול 'לתכנת' את האדם שיהיה

בדרכי הטבע, עד גבול מסוים

לכן הקב"ה מעניק לאדם את כל הכלים הגשמיים הדרושים לו, כנהוג לאחל: "בני, חיי ומזוני רוויחי" – בני, חיים ומזון בשפע. לשם מה נדרש השפע, והלוא מזון גשמי הוא דבר טפל לחיי הקדושה? אלא מכאן שגם תחום 'טפל' צריך להיות בשלמות, שכן בחיי יהודי כל תחומי חייו נוגעים בקדושה ומשרתים אותה.

הכוחות ניתנים

באה ההבהרה ממצוות מעשר שני: אף שיש צורך בכלי גשמי, אין להגזים בכך יותר ממה שהתורה מאפשרת. אם יגזים האדם, הגשמיות כבר לא תהיה קדושה, אלא גשמיות סתמית.

ומה כאשר האדם נתקל במחסומים שמונעים ממנו את עבודתו הרוחנית, בבחינת "כי ירבה ממך הדרך"? במצב כזה התורה מעניקה כוחות דרושים להתגברות על כל הקשיים, ובלי ספק אפשר 'להעלות את הפירות' לירושלים' וליהנות מהם בגשמיות ממש; ולכן אין צורך לכופף את הקדושה עוד למגבלות הטבע.

(תורת מנחם תשמ"ו, כרך ד, עמ' 71)

אמרת השבוע

דרגה תביר

אחד מתושביה היהודים של יפו נקלע לתסבוכת קשה והיה עתיד לעמוד למשפט וצפוי היה לו עונש מוות. בימים ההם עלה לארץ רבי יעקב־שמשון משפיטובקה, ובאו לבקש ממנו ברכה בעבור היהודי.

שקע הצדיק במחשבותיו ואמר: "ייתן הנידון כסף לצדקה ויצא לחופשי". ביום המשפט עלה התובע במדרגות בית המשפט, ששכן סמוך לשפת הים, ובידו תיק עב כרס ובו החומר המפליל. בהגיעו למדרגות העליונות הן קרסו והוא נפל עם המסמכים אל תוך הים, והמשפט התבטל.

כאשר סיפרו זאת לרבי יעקב־שמשון, אמר: "הדבר נרמז בתורה – טעמי המקרא במילים 'פתוח תפתח את ירך' הם 'דרגה תביר' (=המדרגה נשברה)..."

פתגם חסידי

"כך מפרש אני את בקשת דוד המלך 'הצילני מדמים אלוקים' – הצילני לבל אחשוב את הדמים, הממון, לאלוקים" (רבי משה מקוברין)

כלומר, תהליך ההמרה נעצר בפירות שהומרו בכסף. בעוד את פירות המעשר המקוריים אפשר לפדות ולהמירם בכסף, כדי לקנות בהם פירות אחרים, הרי פירות הפדיון עצמם אינם בני פדיון.

מגבלה זו נובעת מכך, שאמנם התורה מתחשבת בקשיים הארציים ורואה חשיבות בעשיית מצוות בדרך הטבע, אך עד גבול מסוים. לאחר שפירות קדושים ירדו אל תוך מגבלות הטבע והומרו למטבעות שבהם נקנו פירות אחרים – אין להוסיף ולהוריד את הקדושה לגדרי טבע נמוכים יותר.

גשמיות בשלמות

הלכה זו משרטטת למעשה את הגבול הדק שבמיוזוג העולמות הסותרים – העולם הרוחני והעולם הגשמי. ככלל, עבודת האדם הרוחנית צריכה להיעשות בדרך הטבע. כך הרמב"ם כותב: "היות הגוף בריא ושלם – מדרכי עבודת ה' הוא", שכן "א"י אפשר שיבין וישתכלל בחכמות והוא רעב וחולה".

מצוות מעשר שני המוזכרת בפרשתנו נושאת בתוכה שני קצוות: פירות המעשר ניתנים לאכילת הבעלים, אך עליו לאוכלם בתחום ירושלים בלבד – "לפני ה' אלקיך תאכלנו, במקום אשר יבחר ה' אלקיך". פירות המעשר משמשים לכאורה לאכילת האדם, כמו כל מזון ומשקה, ועם זה זו אכילה רוחנית וקדושה, אכילת מצווה, בעיר הקודש דווקא.

נוסף על כך, התורה התחשבה במגבלות הכרוכות בהעלאת פירות המעשר לירושלים – "כי ירבה ממך הדרך, כי לא תוכל שאתו" – ואפשרה להמיר אותם בכסף, שבו יקנו בירושלים מזון ומשקה: "וצרפת הפסך בידך... ונתתה הפסך בכל אשר תאונה נפשך".

לא לפדות עוד

במצוות מעשר שני יש שילוב בין חוקי הטבע לרוחניות שמעל לטבע: אוכלים, אבל בירושלים. אלא שיש כאן עוד עניין: הרמב"ם בהלכות מעשר שני ונטע רבעי כותב: "פירות הנלקחות בכסף מעשר שני אינן נפדין בריחוק מקום... אלא יעלו הן עצמן ויאכלו בירושלים".

מן המעיין

נתינת צדקה | מאת הרב אליעזר ברוד, רב כרמי יוסף

להתרגל ולא להצטער

"נתון תיתן לו ולא ירע לבבך בתינתך לו" (דברים טו, ו). מפרש רש"י: "נתון תיתן לו, אפילו מאה פעמים". עליך להרגיל את עצמך לתת הרבה, וממילא "ולא ירע לבבך בתינתך לו", שכן ההרגל נעשה טבע.

(לוח ארז)

לא זמן לאנחות

"ולא ירע לבבך" – אל תתחיל להיאנח ולהרבות דברים על מצבך הרע דווקא "בתינתך לו", בשעה שבאים לבקש ממך צדקה.

(עולת חדש)

להקדים ולתת

אל תתמהמה במתן צדקה עד ש"ירע לבבך", שיכאב לבך ותמצא את עצמך בצרה חלילה, ותצפה שהצדקה תציל אותך ותביא לך ישועה.

(ביכורי אביב)

שליח לנתינה

"נתון תיתן" – מה שאתה נותן לעני הוא דבר הנתון לו מן השמים, ואינך אלא שליח להולכה. וכמורכב הצינוי "עזוב תעזוב" – העזרה שאתה מגיש לחברך נעזרה לו מן השמים, אלא שנתגלגלה זכות לידך לעזור לו.

(הפלאה)

הרגשת מצב הזולת

גם אם אדם נותן צדקה לעני ביד רחבה, אבל חסרה אצלו הרגשת מצב זולתו, הרי זה בבחינת "שפיכות דמים".

(הבעל שם טוב)

נתינת הנפש

בצדקה שאדם נותן מייגע כפיו, הרי כל כוח נפשו החיונית מלוּבש בעשיית מלאכתו או בעסק אחר שנשתכר בו מעות אלו, וכשנותן לצדקה, הרי כל כוח נפשו החיונית עולה לה'. לכן אמרו חז"ל (בבא בתרא י, א) שצדקה מקרבת את הגאולה, לפי שבצדקה אחת מעלה הרבה מנפש החיונית, מה שלא היה יכול להעלות ממנה כליכך כוחות ובחינות בכמה מצוות מעשיות אחרות.

(תניא)

למי מותר לבזבז

האדמו"ר מבובוב היה מרבה לחלק כסף לצדקה. שאלו אותו: הלוא נאמר (כתובות סז) "המבזבז אל יבזבו יותר מחומש".

ענה להם: הגמרא אומרת שהטעם הוא שאם יבזבו יותר מחומש יצטרך לבריות; ואולם רבי בין כך ובין כך צריך לבריות, אם כן, הוא יכול לחלק אף יותר מחומש...

הכוונה מלמעלה

אל"מ יעקב בליטשטיין, אז מפקד בסיס הדרכה 7 בצריפין וכיום המשנה למנכ"ל משרד התחבורה, היה נרגש לקראת השתתפותו במסע 'קצינים במדים' למחנה ההשמדה אושוויץ שבפולין. בטקס בחודש אלול תשס"ג היה מרכיב ייחודי – שלושה מטוסי קרב של חיל האוויר הישראלי טסו מעל המחנה.

הביקור במחנה ההשמדה הותיר במשתתפים רושם עמוק. אחריו יצאו הקצינים לבקר בקהילה יהודית מתחדשת. הם נסעו לקייב בירת אוקראינה, לפגוש את צעירי הקהילה ולראות את פריחת היהדות בעיר.

יעקב שמח על ההזדמנות לבקר בקייב, שכן שמע מאימו כי נולדה בעיירה קורוסטין, הסמוכה לקייב. במהלך הביקור בקייב שמע את אחד הקצינים, עולה מאוקראינה, מבקש את רשות מפקד המשלחת לבקר את עיירת מולדתו. הוא החליט לנסות לנסוע לקורוסטין, בתקווה למצוא שם שורשים משפחתיים.

מפקד המשלחת אישר לו לנסוע עם כמה מחבריו, ואף סידר לו רכב ונהג ומתורגמנית דוברת רוסית. בשעת בוקר מוקדמת יצאה החבורה לקורוסטין. במהרה התברר להם כי קורוסטין סמוכה לקייב כמו שצפת קרובה לבארשבע – מאתיים וחמישים קילומטרים...

הנסיעה ארכה חמש שעות. בהגיעם לקורוסטין הפנו אותם עוברים ושבים לבית הכנסת העתיק של העיירה. למעשה לא היו בידי יעקב פרטים רבים. הוא זכר ששמה המקורי של אימו היה ליוה קסלמן, וכי בית הוריה היה הגדול בעיירה. כמו כן ידע שסבו, אהרון קסלמן, קבור בעיירה. יותר מזה לא ידע.

באותה שעה עמדה להתחיל בבית הכנסת תפילת שחרית, בהשתתפות כמה עשרות מזקני העיירה. המתפללים התרגשו מאוד למראה הקצינים מישראל.

ראש הקהילה הוועק לקבל את פני המשלחת. הוא הביא את ספרי הקהילה, שתיעדו את הלידות, הבריתות, אירועי ברי-המצווה והפטירות, מהמאה ה-17. בתחילה הכול כתוב בלשון הקודש, אחר-כך בידיש ולבסוף ברוסית.

יעקב גילה שהשם 'קסלמן' מופיע בספרים, אולם לא מצא את שמו

של סבו, התואם את תאריך פטירתו. ראש הקהילה ניסה להתקשר לאנשים מבני הקהילה, בתקווה להשיג פרטים – לשווא.

"חכו עוד קצת", אמר להם. "עוד מעט תסתיים התפילה, ונסה להיעזר באחד הזקנים". התפילה הסתיימה, וראש הקהילה ביקש מהמתפלל המבוגר ביותר להיכנס אל החדר.

לאחר שהוסבר לו מה מחפשים שאל את יעקב: "מה שמה של אימך?". "ליזה", השיב יעקב, "ליזה קסלמן".

הזקן אימץ את זיכרונו ולא העלה דבר מה. באותו רגע הבזיק זיכרון עמום במוחו של יעקב. אימו התגאתה בקשר המשפחתי שלה למשפחת קיפניס. "אולי קיפניס?", ניסה.

לומדים גאולה

מאת מנחם ברוד

למלא את תשוקת המשיח

ידוע הסיפור על הַדְּפָס שהדפיס את החומש עם פירושו של האור החיים, ובפרשת ראה השמיט את דבריו "משיח ה' שמו חיים", שהיו שראו בזה רמז כי הוא עצמו המשיח שבדור. כשהובאו הדברים לפני רבי פינחס מקוריץ אמר שהמדפיס כבר ענש על כך, שכן טעה והכניס את שמו בפרשה המדברת על חטא מסוים, ובכך נתגלו חטאיו.

דבריו אלה של האור החיים' באים בסוף פירוש נפלא לפסוק "כי יהיה בך אביון מאחד אחיך באחד שעריך בארצך אשר ה' אלוקיך נותן לך, לא תאמץ את לבבך ולא תקפוץ את ירך מאחיך האביון" (ראה טו,ז). הוא מפרש את כל הפסוק הזה על המלך המשיח.

אחד המיוחד

הוא מפרש שהפסוק "כי יהיה בך אביון" רומז למשיח, המכונה 'אביון'; וסיבת היותו 'אביון' היא חטאי עם ישראל: "ובדרך רמז ירמוז להעיר הערה גדולה על אחד המיוחד שבאומה, שאליו אנו מקווים ומצפים מתי יבוא, והוא מלך ישראל משיחנו. אשר הוא אביון, וכבר נמשל לעני, כאומר: 'עני ורוכב על חמור'. רמז הדבר אשר יסובבנו להיות אביון. ואמר: בך, פירוש, בסיבתך, כי עוונותינו האריכו קיצנו".

בהמשך הוא מביא עוד פירוש למילה 'אביון': "גם רמז בתיבת בך כי הוא אביון בנו – שמתאוה מתי יבוא לגואלנו. וצא ולמד ממה שאמרו רבותינו ז"ל במעשה רבי יהושע בן לוי, שכשראהו מלך המשיח שאלו על ישראל שבעולם, ואמר לו רבי יהושע בן לוי כי הם יושבים ומצפים ביאתו, וכששמע כן געה החסיד בבכייה רבה מתשוקתו לבוא לגואלם". כלומר, מלך המשיח הוא 'בך אביון' – תאב ומשתוקק אליך, אל בני ישראל, מתי כבר יבוא לגאול אותם.

וממשיך האור החיים: "ולזה רמז באומרו מאחד אחיך, שהוא המיוחד שבאחיך – על דרך שפירשו רבותינו ז"ל באומרו 'כמעט שכב אחד העם', שרצונו לומר אחד המיוחד, שהוא מלך העם. ואמרו באחד שעריך – להעיר אליו שהוא מיוחד שבסנהדרין, שאין כמוהו מורה, כאמרו ושפט בצדק וגו', ולא למראה עיניו ישפוט וגו', אלא והריחו בירת ה'. ופירוש שעריך, על דרך אומרו ועלתה יבמתו השערה".

כלומר, 'שער' מתפרש על שערי בית הדין, ובדומה לזה היא משמעות "באחד שעריך" – שהוא המיוחד שבבית הדין, מיוחד שבסנהדרין, מצד כוח שיפוטו המיוחד במינו.

לסייע בצדקה

וממשיך האור החיים: "ואמרו בארצך, להעיר כי הורתו ולידתו בארץ ישראל הקדושה... ומעתה אביון, הוא תאב בדבר זה שהוא אחד שעריך, שזה יספיק למלאות תאוותו לבוא ברניה, ואמרו בארצך, העיר מקום תאוותו היא ארץ הקדושה אשר ה' אלקיך נותן לך, שהוא תאב מתי תיפקד העיר היונה חמדת הלבבות".

כלומר, מלך המשיח הוא 'אביון בארצך', היינו, תאב ומחכה מתי כבר יבוא לארץ הקודש 'מקום תאוותו'. וזה גם פירוש 'אביון באחד שעריך', שמלך המשיח תאב ומחכה בפרט 'לאחד שעריך', לשער אחד, קהילה אחת, שתעשה תשובה ותביא בכך את ביאת הגאולה.

ומסיים האור החיים: "ויצו ה' לכל איש ישראל שלא יאמץ את לבבו וגו', אלא יתחזק בכל עוז ותעצמות למלאות חשק האחד המיוחד, כי באמצעות מעשה בני-אדם, ובפרט במצוות הצדקה, דכתיב בצדקה תכונני. וגמר אומר מאחיך האביון, פירוש מסיבת אחיך האביון הידוע, שיעריך אדם בדעתו שהמעשה הוא לתכלית דבר זה של משיח ה', שמו חיים".

"קיפניס?!", עלה רטט של התרגשות על פניו של הזקן, "גם אני קיפניס! אהרון קיפניס".

ואז יעקב שמע את הזקן אומר למתורגמנית: "אוליזה (=רחוב) גבעתי בתיים". יעקב נדרך. אימו התגוררה ברחוב גבעתי בתיים!

המתורגמנית תרגמה לו את דברי הזקן: "הוא אומר ששם התגוררה בת דודתו, ויש לה בן קצין בצבא!".

הנשימה נעתקה מחזהו של יעקב. "זה אני!", הגיב בהתרגשות.

עיניו של הזקן החלו דומעות. הוא סיפר על התכתבות ארוכת שנים שניהל עם בת דודתו, עד שחדלה להשיב על מכתביו. יעקב נשך את שפתו: אימו הלכה לעולמה.

רבים מהנוכחים באו לחזות בפגישה הנרקמת בין קרובי המשפחה. "בואו לביתי", הזמין אותם הזקן, וכך יצאה לה שירת מכונית לרחובות קורוסטין. בראש אהרון קיפניס וברכב האחרון יעקב, נרגש מרצף האירועים הפלאי. עם זה, עדיין ציפה להוכחה שתאשר את קרבת המשפחה.

עד שהחנו את הרכב ויצאו מתוכו הספיק הזקן לעלות לדירתו שבקומה השנייה ולחזור ובידו שתי תמונות. יעקב כמעט התעלף מתדהמה: בתצלום אחד נראה הוא עצמו כילד, מחופש לשוטר, עם אחותו המחופשת למלכת אסתר, ישובים על ברכי אביהם. תמונה זו שמורה בביתו. בתמונה השנייה מצולמים הוא ורעייתו ביום חתונתם.

השניים התחבקו חיבוק אמיץ, ואהרון סיפר: "אימך ואני בני דודים. בימי מלחמת העולם השנייה, אימך, שעבדה במפעל לייצור מטוסי קרב, פונתה לסיכור. אני גויסתי לצבא האדום ונלחמתי בנאצים. בתום המלחמה גיליתי שהנאצים רצחו כמעט את כל יהודי העיירה והשליכו אותם לבורות גדולים. הוריי ניצלו. אימך חזרה לכאן והתגוררה בביתנו.

"כעבור כחמש-עשרה שנים היא עלתה לארץ. התכתבנו תכופות והיא שלחה אליי את תמונותיכם. אבל בשלב מסוים הפסיקה לכתוב..."

יעקב נפרד בהתרגשות מקרוב משפחתו, והחבורה חזרה לקייב נתונה לרושם ידה המופלאה של ההשגחה. "אין ספק שזו יד אלוקים", אומר יעקב. "ההחלטה הפתאומית לנסוע לקורוסטין, הסיכוי שמבין כל המתפללים דווקא בן דודה של אימי יצא לשוחח איתנו. זה מדהים!".

(תודה למר יעקב בליטשטיין שסיפר לנו את סיפורו)

מסע על חמור בכפרים נידחים

ישיבה בקזבלנקה ובהמשך רשת מוסדות בהרי האטלס. "היה מי שצריך לפקח על הלימודים בכפרים, והשליח רבי שלמה מטוסוב ביקש ממני לסייע בפיקוח", הוא אומר.

רשימות במקום וויז

עיניו בורקות כשהזיכרונות צפים ועולים: "התנאים לא היו קלים. לפעמים נסעתי ברכב מיושן, אבל בכפרים שאין אפשרות להגיע אליהם ברכב ביקרתי כשאני רכוב על חמור, בסיוע ערבי מקומי. קיבלתי מרבי שלמה רשימה מסודרת ומפורטת של כפרים, איך להגיע אליהם, מי יקבל אותי, מה צפוי להיות שם, וכן הלאה. הכול היה מפורט בכתב".

הוא מונה במבטא מרוקאי עסיסי שורת שמות של כפרים שבהם ביקר: סטאט, אד זעם, תאדלא, תאנאנת, סידי ראחאל, בריזה, תיזגין, תאגמות, ימאונין תלבאת, והיריעה קצרה מלפרט את כולם. "התרגשתי לראות את יהודי הכפרים", הוא אומר. "הם חיו בלי תרופות, בלי דאגות, בלי טכנולוגיה. רק עם הקב"ה..."

בחן את חתנו

במרוצת השנים זכה הרב אזולאי לפגוש תלמידים ותלמידות שבחן באותם ימים, אבל רגע השיא שלו, כשגילה שאת חתנו, הרב יאיר

ההתרגשות של פתיחת שנת לימודים חדשה מחזירה בכל שנה מחדש את הרב עמרם אזולאי (86) למסע האישי שעשה לפני שישים שנה. ממרום גילו הוא נזכר בערגה בדרכים שעשה רכוב על חמור בכפרי מרוקו. בימים ההם שימש מפקח על עשרות בתי ספר שהקימו שלוחי חב"ד במרוקו, בהוראת הרבי מליובאוויטש. בבתי הספר האלה למדו אלפי תלמידים.

ביתו בדימונה מעוטר בתעודות הוקרה על פועלו החינוכי בעיר הדרומית. הוא רווה נחת, עם רעייתו, מכשמונים נכדיהם וניניהם, כן ירבו. בחודשים האחרונים אף זכה להשתתף בברית לצאצא שלו.

התחילו בארבעה תלמידים

הרב אזולאי נולד בבני מלאל שבמרוקו ונקרא על שם צדיק מהעיר ואזאן, וגדל אל תוך ההווי היהודי, הספוג תורה ויראת שמים. הוא למד בשיבת 'אוצר התורה', וחברו הציע לו לעבור לישיבה חדשה במקנס, שניהל שליח חב"ד הרב מיכאל ליפסקר. הוא חזה כמו עיניו בשלבי ההתפתחות והצמיחה. "היינו בתחילה ארבעה תלמידים, אבל המספר גדל והלך במהירות. ואז הוקמו גם ישיבה קטנה ותלמוד תורה. זה היה ניסים ונפלאות", הוא מספר בהתלהבות.

לאחר הקמת המוסדות במקנס, הקימו השלוחים

פינת ההלכה

מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי, עומר

קעקועים

שאלה: מה דינו של קעקוע שנעשה על הגוף?

תשובה: מנהג הגויים היה לרשום על בשרם "שהוא עבד מכור ומסור לעבודה זרה שלו". לכן אסרה התורה עשיית קעקועים, שנאמר (ויקרא יט, כח): "וכתובת קעקע לא תתנו בכם".

לפי הרמב"ם הכתיבה היא בשריטה והקעקוע בצבע, ואילו לפי רש"י להפך - שכותב בצבע ואחר-כך שורט. יש פוסקים הסבורים שלכל הדעות, גם אם הפעולות נעשו שלא כסדר זה, עוברים על האיסור.

כתובת קעקע האסורה הכוונה לאותיות (ואפילו אות אחת), ככל שפה שהיא. ויש אוסרים אפילו צורה שאין בה אותיות. ויש הסבורים שמדובר

אסורה אפילו שריטה בלבד.

אחד המאפיינים של כתובת קעקע הוא שהיא עשויה להתקיים לעולם או לזמן ארוך. לכן כתיבה שמתקיימת זמן קצר בלבד, אין בה איסור.

המקעקע בגופו של אדם אחר, שניהם עוברים איסור, ובפרט אם המקעקע סייע בפעולה זו.

מי שיש קעקוע על גופו אינו חייב למחוק אותו, גם אם נעשה באיסור ואפילו בזדון. ואולם רבים, בעיקר בעלי תשובה, מרגישים צורך למחוק את הקעקוע, ואין בעיה לעשות זאת. במכוני טיפול בלייזר יש אפשרות להסרה טובה והשארת עקבות מזעריים בלבד.

מקורות: מכות כא. רמב"ם הל' ע"ז פ"ב ה"א. תוש"ע יו"ד סי' קפ ט"א"ג, ונו"כ. אנציקלופדיה לתלמודית, ערך 'כתובת קעקע', כרך לג עמ' שכז ואילך.

למעלה: הרב אזולאי. למטה: עם חתנו יאיר פרץ (באמצע) ונכדו נתנאל פרץ (מימין)

פרץ, שנשא את בתו, בחן כשהיה בן שש בכפר נידח במרוקו. "כבר אז הוא בחר את חתנו לעתיד", מעיר החתן בחיך.

רוח השליחות ומסירות הנפש חדרה בו וליוותה אותו גם לאחר עלייתו לארץ. "המשכתי גם בארץ בפעילות חינוכית עם ילדי דימונה. השלוחים לימדו אותי שצריך לקרב כל יהודי. איך אומרים בחב"ד? עם כל הלב לכל אחד."

ברכות וישועות

רבים נושעו מברכותיו הקדושות של הרבי מליובאוויטש

גם כיום אפשר לעלות ולהשתטח על 'הצינן' הקדוש של הרבי, ולשלוח מכתבים ל'צינן' לבקשת ברכה.

ohel chabad lubavitch, 226_20 Francis

Lewis Blvd. Cambria Heights, N.Y 11411

Tel: 1-718-723 4545, Fax: 1-718-723 4444

www.ohelchabad.org

לקרוא ולדעת

הספר שפותח לפניכם צוהר אל ימות המשיח ומשיב על כל השאלות:

- מהי הגאולה? • מה יעשה המשיח?
 - כיצד יתגלה? • ומה יקרה עם הופעתו?
- לשון בהירה | 368 עמודים | כריכה קשה

להזמנות: טל' 1-718-6041020

אוצר בבית

שני כרכים של 'צדיקים למופת', מבחר מסיפורי 'שיחת השבוע'

סיפורים מופלאים על צדיקי ישראל מכל העדות

סיפורים שנוטעים יראת שמים, אמונת צדיקים ומידות טובות

טל' 1-718-6041020

